C/2025/3992

20.8.2025

ODPORÚČANIE RADY

z 8. júla 2025

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Malty

(C/2025/3992)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

Všeobecné úvahy

(1) V nariadení (EÚ) 2024/1263, ktoré nadobudlo účinnosť 30. apríla 2024, sa uvádzajú ciele rámca správy hospodárskych záležitostí, ktorého cieľom je podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií, ako aj predchádzať nadmerným deficitom verejných financií. V nariadení sa stanovuje, že Rada a Komisia vykonávajú mnohostranný dohľad v kontexte európskeho semestra v súlade s cieľmi a požiadavkami stanovenými v ZFEÚ. Európsky semester zahŕňa predovšetkým formulovanie odporúčaní pre jednotlivé krajiny a dohľad nad ich vykonávaním. V nariadení sa podporuje aj zodpovednosť členských štátov za fiškálnu politiku a zdôrazňuje sa v ňom strednodobý horizont spolu s účinnejším a koherentnejším presadzovaním. Každý členský štát musí Rade a Komisii predložiť národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán obsahujúci jeho fiškálne, reformné a investičné záväzky na obdobie štyroch alebo piatich rokov v závislosti od dĺžky vnútroštátneho legislatívneho obdobia. Trajektória vývoja čistých výdavkov ([2]) v týchto plánoch musí byť v súlade s požiadavkami nariadenia vrátane požiadaviek na to, aby do konca obdobia úprav verejný dlh dosiahol alebo si udržal hodnoverne klesajúci trend, alebo aby zostal na obozretnej úrovni pod 60 % hrubého domáceho produktu (HDP), a aby sa deficit verejných financií v strednodobom horizonte znížil pod referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve a/alebo sa udržiaval pod touto referenčnou hodnotou. Ak sa členský štát zaviaže uskutočniť príslušný súbor reforiem a investícií v súlade s kritériami stanovenými v nariadení, môže sa obdobie úprav predĺžiť najviac o tri roky.

([1]) Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Čisté výdavky v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263: „čisté výdavky“ sú výdavky verejnej správy bez i) úrokových výdavkov; ii) diskrečných príjmových opatrení; iii) výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie; iv) vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou; v) cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a vi) jednorazových a iných dočasných opatrení.

(2) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ([3]), ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „RRF“), nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. RRF poskytuje členským štátom finančnú podporu na realizáciu reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. RRF pomáha v súlade s prioritami európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík dosiahnuť hospodársku a sociálnu obnovu a zároveň presadzovať udržateľné reformy a investície, najmä s cieľom podporovať zelenú a digitálnu transformáciu a posilňovať odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci Únie a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

(3) Cieľom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 ([4]) (ďalej len „nariadenie REPowerEU“), ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je postupne ukončovať závislosť Únie od dovozu ruských fosílnych palív. Týmto sa pomáha dosiahnuť energetickú bezpečnosť a diverzifikovať dodávky energie do Únie, pričom sa zároveň zvyšuje miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Malta pridala do svojho národného plánu obnovy a odolnosti novú kapitolu REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU.

(4) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Malta predložila Komisii 13. júla 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 uvedeného nariadenia posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V. Rada 5. októbra 2021 prijala vykonávacie rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Malty ([5]), ktoré bolo zmenené 14. júla 2023 na základe článku 18 ods. 2 s cieľom aktualizovať maximálny finančný príspevok na nenávratnú finančnú podporu, ako aj s cieľom zahrnúť kapitolu REPowerEU ([6]). Uvoľnenie splátok je podmienené prijatím rozhodnutia Komisiou v súlade s článkom 24 ods. 5, v ktorom sa uvádza, že Malta uspokojivo dosiahla príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom dosiahnutí míľnikov a cieľov, vyžaduje sa, aby v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté pri rovnakej reforme alebo investíciách, nedošlo k zvratu.

(5) Rada 21. januára 2025 na základe odporúčania Komisie prijala odporúčanie, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Malty ([7]). Plán bol predložený v súlade s článkom 11 a článkom 36 ods. 1 písm. a) nariadenia (EÚ) 2024/1263, vzťahuje sa na obdobie 2025 až 2028 a predstavuje fiškálnu úpravu rozloženú na obdobie štyroch rokov.

(6) Komisia 26. novembra 2024 prijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Malty na rok 2025. Komisia v ten istý deň prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 správu o mechanizme varovania na rok 2025, v ktorej neurčila Maltu za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné vykonať hĺbkové preskúmanie. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2025, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala odporúčanie týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny ([8]) 13. mája 2025 a spoločnú správu o zamestnanosti 10. marca 2025.

(7) Komisia uverejnila 29. januára 2025 Kompas konkurencieschopnosti – strategický rámec, ktorého cieľom je posilniť globálnu konkurencieschopnosť EÚ v nasledujúcich piatich rokoch. Identifikujú sa v ňom tri transformačné požiadavky udržateľného hospodárskeho rastu: i) inovácie; ii) dekarbonizácia a konkurencieschopnosť a iii) bezpečnosť. V záujme preklenutia inovačnej medzery sa EÚ zameriava na podporu priemyselných inovácií, podporu rastu startupov prostredníctvom iniciatív, ako je stratégia EÚ pre startupy a scaleupy, a na podporu prijímania pokročilých technológií, ako je umelá inteligencia a kvantová výpočtová technika. Komisia v snahe o ekologickejšie hospodárstvo načrtla komplexný Akčný plán pre cenovo dostupnú energiu a Dohodu o čistom priemysle,

([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Vykonávacie rozhodnutie Rady z 5. októbra 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Malty (ST 11941/2021 INIT; ST 11941/2021 ADD 1).

([6]) Vykonávacie rozhodnutie Rady zo 14. júla 2023, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie z 5. októbra 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Malty (ST 11202/2023 INIT, ST 11202 2023 ADD 1).

([7]) Odporúčanie Rady z 21. januára 2025, ktorým sa schvaľuje strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Malty (Ú. v. EÚ C, C/2025/649, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/649/oj).

([8]) Odporúčanie Rady z 13. mája 2025 týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny (Ú. v. EÚ C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

ktorými sa zabezpečí, aby prechod na čistú energiu zostal nákladovo efektívny a priaznivý pre konkurencieschopnosť, najmä pre energeticky náročné odvetvia, a aby predstavoval hnaciu silu rastu. V záujme znižovania nadmernej závislosti a zvyšovania bezpečnosti je Únia odhodlaná posilniť globálne obchodné partnerstvá, diverzifikovať dodávateľské reťazce a zabezpečiť prístup ku kritickým surovinám a čistým zdrojom energie. Tieto priority sú podporené horizontálnymi faktormi, konkrétne zjednodušovaním právnych predpisov, prehlbovaním jednotného trhu, financovaním konkurencieschopnosti a európskou úniou úspor a investícií, podporou zručností a kvalitných pracovných miest a lepšou koordináciou politík EÚ. Kompas konkurencieschopnosti je zosúladený s európskym semestrom, čím sa zabezpečuje, aby hospodárske politiky členských štátov boli konzistentné so strategickými cieľmi Komisie, čím sa vytvára jednotný prístup k správe hospodárskych záležitostí, ktorý podporuje udržateľný rast, inovácie a odolnosť v celej Únii.

(8) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2025 naďalej vyvíja súbežne s vykonávaním RRF. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je naďalej nevyhnutné, aby sa plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány pomáhajú účinne riešiť všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Tieto odporúčania pre jednotlivé krajiny sú naďalej rovnako relevantné pre posúdenie zmenených plánov obnovy a odolnosti v súlade s článkom 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(9) Odporúčania pre jednotlivé krajiny na rok 2025 sa vzťahujú na kľúčové výzvy v oblasti hospodárskej politiky, ktoré sa dostatočne neriešia opatreniami zahrnutými v plánoch obnovy a odolnosti, pričom sa zohľadňujú príslušné výzvy identifikované v odporúčaniach na roky 2019 – 2024.

(10) Komisia 4. júna 2025 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Malty na rok 2025. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Malta dosiahla pri plnení príslušných odporúčaní, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Malty. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali najnaliehavejšie výzvy, ktorým Malta čelí. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Malty pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľových hodnôt Únie do roku 2030 v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby a sociálneho vylúčenia, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

Posúdenie výročnej správy o pokroku

(11) Rada 21. januára 2025 odporučila Malte tieto maximálne miery rastu čistých výdavkov: 6,0 % v roku 2025, 5,8 % v roku 2026, 5,8 % v roku 2027 a 6,1 % v roku 2028, čo zodpovedá maximálnym kumulatívnym mieram rastu vypočítaným s odkazom na rok 2023, a to 13,8 % v roku 2025, 20,4 % v roku 2026, 27,4 % v roku 2027 a 35,1 % v roku 2028. V období 2025 až 2028 sa tieto maximálne miery rastu čistých výdavkov zhodujú s nápravnou trajektóriou v súlade s článkom 3 ods. 4 nariadenia č. 1467/97, ako odporučila Rada 21. januára 2025 s cieľom odstrániť nadmerný deficit ([9]). Malta 30. apríla 2025 predložila svoju výročnú správu o pokroku ([10]) týkajúcu sa opatrení prijatých v reakcii na odporúčanie Rady z 21. januára 2025 s cieľom odstrániť nadmerný deficit a zrealizovať reformy a investície reagujúce na hlavné výzvy identifikované v odporúčaniach pre Maltu v rámci európskeho semestra. Vo výročnej správe o pokroku sa zohľadňujú aj polročné správy Malty o pokroku dosiahnutom pri plnení jej plánu obnovy a odolnosti v súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(12) Útočná vojna Ruska proti Ukrajine a jej dôsledky predstavujú pre Európsku úniu existenčnú výzvu. Komisia odporučila koordinovane aktivovať národnú únikovú doložku Paktu stability a rastu s cieľom podporiť úsilie EÚ o dosiahnutie rýchleho a výrazného zvýšenia výdavkov na obranu. Európska rada tento návrh 6. marca 2025 uvítala bez toho, aby bol dotknutý osobitný charakter bezpečnostnej a obrannej politiky niektorých členských štátov, a zohľadňujú sa v ňom bezpečnostné a obranné záujmy všetkých členských štátov v súlade so zmluvami.

(13) Na základe údajov, ktoré overil Eurostat ([11]), sa deficit verejných financií Malty znížil zo 4,7 % HDP v roku 2023 na 3,7 % HDP v roku 2024, zatiaľ čo verejný dlh klesol zo 47,9 % HDP na konci roka 2023 na 47,4 % HDP na konci roka 2024. Podľa výpočtov Komisie tento vývoj zodpovedá miere rastu čistých výdavkov na úrovni 13,9 %

([9]) Odporúčanie Rady s cieľom odstrániť nadmerný deficit na Malte, ST 5036/25.
([10]) Výročné správy o pokroku 2025 sú k dispozícii na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.
([11]) Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2025.

v roku 2024. Malta vo výročnej správe o pokroku z roku 2025 odhaduje rast čistých výdavkov v roku 2024 na 14,3 %. Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky ([12]), ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, v roku 2024 expanzívne, a to na úrovni 1,2 % HDP.

(14) Podľa výročnej správy o pokroku sa v makroekonomickom scenári, z ktorého vychádzajú rozpočtové projekcie Malty, v roku 2025 očakáva rast reálneho HDP na úrovni 4,0 %, zatiaľ čo inflácia podľa HICP by mala v roku 2025 dosiahnuť 2,3 %. V prognóze Komisie z jari 2025 sa predpokladá nárast reálneho HDP o 4,1 % v roku 2025 a o 4,0 % v roku 2026, zatiaľ čo inflácia podľa HICP má byť na úrovni 2,2 % v roku 2025 a 2,1 % v roku 2026.

(15) Vo výročnej správe o pokroku sa očakáva, že deficit verejných financií sa v roku 2025 zníži na 3,3 % HDP, zatiaľ čo pomer verejného dlhu k HDP sa na konci roka 2025 zvýši na 48,4 %. Tento vývoj zodpovedá rastu čistých výdavkov na úrovni - 0,1 % v roku 2025. Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá deficit verejných financií v roku 2025 vo výške 3,2 % HDP. Zníženie deficitu v roku 2025 odráža najmä zníženie ostatných kapitálových výdavkov v dôsledku zániku nákladov súvisiacich s národnou leteckou spoločnosťou. Podľa výpočtov Komisie tento vývoj zodpovedá rastu čistých výdavkov na úrovni 0,8 % v roku 2025. Tieto vyššie prognózy rastu čistých výdavkov ako vo výročnej správe o pokroku sú spôsobené odlišnými prognózami vnútroštátneho spolufinancovania programov EÚ a iných kapitálových výdavkov. Podľa odhadov Komisie sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky, ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, budú v roku 2025 reštriktívne, a to na úrovni 1,9 % HDP. Pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má do konca roka 2025 zvýšiť na 47,6 %.

(16) Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa očakáva, že z nenávratnej podpory („grantov“) z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa v roku 2025 budú financovať výdavky verejnej správy vo výške 0,2 % HDP v porovnaní s 0,3 % HDP v roku 2024. Výdavky financované z nenávratnej podpory v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti umožňujú realizovať vysokokvalitné investície a reformy na zvýšenie produktivity bez toho, aby mali priamy vplyv na saldo verejných financií a verejný dlh Malty.

(17) Výdavky verejnej správy na obranu na Malte boli vo výške 0,5 % HDP v roku 2021, 0,5 % HDP v roku 2022 a 0,4 % HDP v roku 2023 ([13]). Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá, že výdavky na obranu dosiahnu v roku 2024 aj v roku 2025 výšku 0,4 % HDP. To zodpovedá zníženiu o 0,1 percentuálneho bodu HDP v porovnaní s rokom 2021.

(18) Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá, že čisté výdavky na Malte vzrastú v roku 2025 o 0,8 % a v rokoch 2024 a 2025 kumulatívne o 14,9 %. Na základe prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá, že rast čistých výdavkov Malty bude v roku 2025 nižší než odporúčaná maximálna miera rastu stanovená nápravnou trajektóriou. Pri spoločnom posúdení rokov 2024 a 2025 sa predpokladá, že kumulatívna miera rastu čistých výdavkov bude vyššia ako odporúčaná maximálna miera rastu, čo zodpovedá odchýlke ([14]) vo výške 0,2 % HDP. Táto predpokladaná kumulatívna odchýlka neprekračuje prahovú hodnotu pre kumulatívnu odchýlku na úrovni 0,6 % HDP, po prekročení ktorej by existoval silný predpoklad, že nebude prijaté žiadne účinné opatrenie. Postup pri nadmernom deficite v prípade Malty je preto pozastavený. Malta sa zároveň vyzýva, aby bola pripravená prijať ďalšie opatrenia na dosiahnutie súladu s nápravnou trajektóriou. Úplnejšie hodnotenie sa vykoná, keď budú k dispozícii výsledné údaje.

(19) Rada okrem toho odporučila, aby Malta pred zimou 2024/2025 postupne zrušila platné podporné opatrenia v oblasti energetiky. Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa odhaduje, že čisté rozpočtové náklady ([15]) na núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky boli v roku 2024 na úrovni 1,1 % HDP, zatiaľ čo v roku 2025 budú na úrovni 1,0 % HDP. Najmä zníženie nepriamych daní zo spotreby energie a dotácie na výrobu energie s cieľom kompenzovať zvýšenie cien dovážanej elektriny zostanú v platnosti. Núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky neboli do zimy 2024/2025 ukončené. To nie je v súlade s odporúčaním Rady.

([12]) Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu EÚ. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

([13]) Eurostat, štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy (COFOG). Vzhľadom na metodické rozdiely medzi definíciami COFOG a NATO sa výdavky na základe definície COFOG môžu líšiť od výdavkov na základe definície NATO.

([14]) Od roku 2026 sa tieto údaje objavia na kontrolnom účte, ktorý je stanovený v článku 22 nariadenia (EÚ) 2024/1263.

([15]) Údaj predstavuje úroveň ročných rozpočtových nákladov na tieto opatrenia vrátane príjmov a výdavkov a prípadne po odpočítaní príjmov z daní z neočakávaných ziskov dodávateľov energie.

(20) Výročná správa o pokroku nezahŕňa rozpočtové projekcie na obdobie po roku 2025. Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2025 predpokladá, že deficit verejných financií bude v roku 2026 na úrovni 2,8 % HDP. Zníženie salda verejných financií v roku 2026 odráža najmä ďalšie zníženie dotácií. Tento vývoj zodpovedá rastu čistých výdavkov na úrovni 5,3 % v roku 2026. Podľa odhadov Komisie sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky, ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, budú v roku 2026 reštriktívne, a to na úrovni 0,8 % HDP. Komisia predpokladá, že pomer verejného dlhu k HDP sa do konca roka 2026 zníži na 47,3 %.

Kľúčové výzvy v príslušných oblastiach politiky

(21) Pre zvýšenie efektívnosti a spravodlivosti daňových systémov má naďalej kľúčový význam boj proti agresívnemu daňovému plánovaniu. Vzhľadom na účinky presahovania stratégií agresívneho daňového plánovania medzi členskými štátmi sú mimoriadne dôležité koordinované opatrenia na doplnenie právnych predpisov EÚ prostredníctvom vnútroštátnych politík všetkých členských štátov. Malta podnikla kroky na riešenie praktík agresívneho daňového plánovania prostredníctvom vykonávania predtým dohodnutých medzinárodných a európskych iniciatív a realizácie reforiem, ku ktorým sa zaviazala v pláne obnovy a odolnosti, ako napríklad zavedenie právnych predpisov o transferovom oceňovaní, ktoré sa začali uplatňovať od januára 2024. Kým však Malta nebude uplatňovať zrážkové dane z úrokov, dividend a licenčných poplatkov vyplácaných spoločnosťami so sídlom na Malte do jurisdikcií s nulovým a nízkym zdanením (myslí sa tým akákoľvek jurisdikcia so zákonnou sadzbou dane z príjmov právnických osôb nižšou ako 9 %, čo je najnižšia zákonná sadzba dane z príjmov právnických osôb v EÚ) alebo rovnocenné obranné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby podniky nemohli presúvať svoje nezdanené zisky do krajín mimo EÚ, riziko dvojitého nezdanenia týchto ziskov zostáva vysoké. Okrem toho zaobchádzanie s rezidentnými spoločnosťami s daňovým sídlom v inej krajine naďalej predstavuje v prípade spoločností, ako aj jednotlivcov riziko dvojitého nezdanenia.

(22) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú realizovať do roku 2026. Očakáva sa, že tieto reformy a investície pomôžu účinne riešiť buď všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, alebo aspoň ich značnú časť. Vzhľadom na tento náročný časový rámec je nevyhnutné dokončiť účinné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, aby sa posilnila dlhodobá konkurencieschopnosť Malty využitím zelenej a digitálnej transformácie a aby sa zároveň zabezpečila sociálna spravodlivosť. V oznámení Komisie NextGenerationEU – Cesta do roku 2026, ktoré bolo prijaté 4. júna 2025, sa objasňuje príslušný harmonogram ukončenia mechanizmu a členským štátom sa poskytujú usmernenia na maximalizáciu vykonávania do 31. augusta 2026 vrátane toho, ako ďalej zefektívniť ich plány obnovy a odolnosti, uvádzajú sa v ňom hlavné možnosti, ktoré treba zvážiť pri ich revízii, a zdôrazňuje sa význam dôkladného spoločného plánovania pred predložením posledných žiadostí o platbu v roku 2026. Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonanie plánu obnovy a odolnosti, naďalej treba systematicky zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany.

(23) Na Malte sa urýchlilo vykonávanie programu politiky súdržnosti, ktorý zahŕňa podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Fondu na spravodlivú transformáciu (FST), Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) a Kohézneho fondu (KF). Je dôležité pokračovať v úsilí o zabezpečenie rýchleho vykonávania týchto programov a zároveň maximalizovať ich vplyv v praxi. Malta už v rámci svojho programu politiky súdržnosti prijíma opatrenia na podporu konkurencieschopnosti a rastu a zároveň na posilnenie sociálnej súdržnosti. Malta zároveň naďalej čelí výzvam vrátane výziev, ktoré sa týkajú nedostatku zručností a nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, urýchlenia energetickej transformácie, zabezpečenia zásobovania vodou a udržateľného hospodárenia s vodou. V súlade s článkom 18 nariadenia (EÚ) 2021/1060 je Malta povinná – v rámci preskúmania fondov politiky súdržnosti v polovici trvania – preskúmať každý program a zohľadniť pritom okrem iného výzvy identifikované v odporúčaniach pre Maltu na rok 2024. Návrhmi Komisie prijatými 1. apríla 2025 ([16]) sa predlžuje lehota na predloženie posúdenia výsledku preskúmania v polovici trvania pre každý program na obdobie po 31. marci 2025. Uvedené návrhy zároveň poskytujú flexibilitu s cieľom pomôcť urýchliť vykonávanie programov a zvýšiť stimuly pre členské štáty, aby pridelili zdroje politiky súdržnosti na päť strategických prioritných oblastí Únie, konkrétne na konkurencieschopnosť v oblasti strategických technológií, obranu, bývanie, odolnosť vodných zdrojov a energetickú transformáciu, a na investície do zručností v prioritných odvetviach, a to so zachovaním zamerania v rámci programov ESF+ na osoby v najzraniteľnejších situáciách.

([16]) Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2021/1058 a (EÚ) 2021/1056, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na riešenie strategických výziev v rámci strednodobého preskúmania – COM(2025) 123 final.

(24) Platforma strategických technológií pre Európu (STEP) predstavuje príležitosť investovať do kľúčovej strategickej priority EÚ posilnením konkurencieschopnosti EÚ. STEP poskytuje finančné prostriedky prostredníctvom 11 existujúcich fondov EÚ. Členské štáty môžu prispieť aj do Programu InvestEU, ktorým sa podporujú investície do prioritných oblastí. Malta by mohla optimálne využiť tieto iniciatívy na podporu vývoja alebo výroby kritických technológií vrátane čistých technológií efektívne využívajúcich zdroje.

(25) Okrem hospodárskych a sociálnych výziev, ktoré sa riešia v rámci plánu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, by Malta mala účinne riešiť zostávajúce výzvy, ktoré súvisia s agresívnym daňovým plánovaním, vzdelávaním a zručnosťami, energetikou a dekarbonizáciou, cestnou dopravou a výskumom a inováciami.

(26) Zlepšenie výsledkov inovácií je pre Maltu rozhodujúce, aby si udržala rast produktivity a prešla na odolnejšiu vedomostnú ekonomiku. Celkové výdavky Malty na výskum a vývoj ako percentuálny podiel HDP sú druhé najnižšie v EÚ (0,64 % HDP v roku 2023 oproti priemeru EÚ na úrovni 2,24 %) a v poslednom desaťročí klesali. Týka sa to verejných aj súkromných výdavkov na výskum a vývoj. Verejné investície do výskumu a vývoja ako percentuálny podiel HDP sú nižšie ako pred 10 rokmi a výrazne pod priemerom EÚ (0,27 % HDP v roku 2023 oproti priemeru EÚ na úrovni 0,72 %). Podobná situácia je aj v prípade súkromných investícií do výskumu a vývoja (0,37 % HDP oproti priemeru EÚ na úrovni 1,49 %). Nedostatok investícií ovplyvňuje excelentnosť verejného výskumného systému a výsledky inovácií. Malte by prospela podpora verejných aj súkromných investícií do výskumu a vývoja, najmä zavedením cielených daňových stimulov.

(27) Malta naďalej čelí výzvam pri dosahovaní ekologického hospodárskeho rastu, ktorý znamená rovnováhu medzi hospodárskym rozvojom a environmentálnou udržateľnosťou. Zelenú transformáciu krajiny brzdí dominantná úloha fosílnych palív v jej energetickom systéme. Malta eviduje značné dotácie na fosílne palivá, pričom ich neplánuje postupne ukončovať pred rokom 2030. Za prioritu postupného ukončovania by sa mohli považovať najmä dotácie na fosílne palivá, ktorými sa cielene nerieši energetická chudoba ani skutočné obavy o energetickú bezpečnosť, ktoré bránia elektrifikácii dopravy a nie sú rozhodujúce pre konkurencieschopnosť priemyslu. Na Malte sú dotácie na fosílne palivá, ako napríklad pokračujúca podpora spoločnosti Enemalta, dotácie na ropné výrobky, najmä benzín a naftu, a zníženie spotrebnej dane z benzínu a nafty, ekonomicky neefektívne a pôsobia ako demotivačné faktory pri dosahovaní miery využívania obnoviteľných zdrojov energie a dekarbonizácii hospodárskych činností. Predstavujú tiež rozpočtové zaťaženie pre maltské verejné financie. Okrem toho podiel energie získanej z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej spotrebe energie Malty bol v roku 2023 na úrovni len 15 %, čo je jeden z najnižších podielov využívania energie z obnoviteľných zdrojov v EÚ. Hoci takmer celú inštalovanú kapacitu energie z obnoviteľných zdrojov tvorí solárna energia na pevnine, Malta má značný potenciál na rozšírenie svojho mixu obnoviteľných zdrojov energie prostredníctvom rozsiahlych veterných a solárnych projektov na mori. Schopnosť Malty zavádzať obnoviteľné zdroje energie a zlepšovať bezpečnosť dodávok energie závisí aj od značného pokroku, s kľúčovou podporou politiky súdržnosti EÚ na roky 2021 – 2027, výstavby druhého elektrického prepojovacieho vedenia s Talianskom a nepretržitého posilňovania a modernizovania jej domácej elektrizačnej sústavy vrátane zvýšenia jej flexibility. Okrem toho, aj keď sú zavedené určité podporné opatrenia na podporu energetickej efektívnosti, ako aj investície do renovácie budov verejného a súkromného sektora v rámci maltského plánu obnovy a odolnosti, konečná spotreba energie v obytných budovách sa v rokoch 2018 až 2022 zvýšila o 13,5 %. Malta by mohla mať prospech z ďalších opatrení na podporu zvyšovania efektívnosti v sektore budov, čo by takisto prispelo k dosiahnutiu cieľa zníženia emisií podľa nariadenia o spoločnom úsilí.

(28) Riešenie dopravného preťaženia a vysokých emisií z cestnej dopravy má zásadný význam pre zlepšenie konkurencieschopnosti, kvality života a podporu zraniteľných skupín obyvateľstva na Malte. Od rozšírenia bezplatnej pravidelnej verejnej cestnej dopravy na všetkých obyvateľov Malty v októbri 2022 sa využívanie pravidelnej verejnej cestnej dopravy zvýšilo, ale odvtedy na maltských cestách denne pribúda aj značný počet licenciovaných osobných vozidiel. Sektor dopravy je najväčším producentom emisií skleníkových plynov na Malte, na ktorého sa vzťahuje nariadenie o spoločnom úsilí. V rokoch 2005 až 2022 sa emisie skleníkových plynov z cestnej dopravy zvýšili o 32 %. Preto sú potrebné opatrenia, ktorými sa riešia dopravné zápchy ponukou kvalitných služieb hromadnej cestnej dopravy s cieľom znížiť používanie súkromných osobných automobilov, a opatrenia, ktorých cieľom je odrádzať od používania súkromných osobných automobilov. Zvýšením kvality a efektívnosti verejnej cestnej dopravy, napríklad prostredníctvom zavedenia vyhradených pruhov pre autobusy, a zvýšením investícií do infraštruktúry aktívnej mobility vrátane zlepšených chodníkov pre chodcov by sa podporil výraznejší prechod na udržateľnejšie spôsoby dopravy a zaistila by sa bezpečnosť a lepšia kvalita života obyvateľov vrátane osôb so zníženou pohyblivosťou.

(29) Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, ako aj nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami sú prekážkou budúceho rastu, konkurencieschopnosti a zelenej a digitálnej transformácie. Miera voľných pracovných

miest patrí medzi najvyššie v EÚ, okrem iného s akútnym nedostatkom v oblasti informačných a komunikačných technológií (IKT), umenia, zábavy a rekreácie, stavebníctva, častí sektora služieb, ako aj v oblasti zdravotníctva a dlhodobej starostlivosti a učiteľov. Okrem toho sa 64 % podnikov domnieva, že miestna pracovná sila nie je dostatočne pripravená na prechod na uhlíkovú neutralitu. Hoci sa situácia zlepšuje a je v súlade s priemerom EÚ, vzdelávanie dospelých zostáva výrazne pod národným cieľom do roku 2030, ktorý je 57,6 %, pričom dospelí s vysokým stupňom vzdelania sa vzdelávajú v oveľa vyššej miere ako dospelí s nižším stupňom vzdelania. Podiel študentov v odbornom vzdelávaní a príprave (OVP) zostáva hlboko pod priemerom EÚ a na vyššej sekundárnej úrovni študoval v roku 2023 len približne každý tretí študent odbory veda, technológia, inžinierstvo a matematika (STEM), čo je pod priemerom EÚ. Podiel študentov terciárneho vzdelávania zapísaných na predmety STEM je jeden z najnižších v EÚ (13,9 %), pričom v oblasti IKT je to len 5,1 % a medzi ženami je tento podiel ešte nižší. Pretrvávajúce nedostatočné základné zručnosti poukazujú na systémové nedostatky vo vzdelávacom systéme. Z dôvodu nedostatku primerane kvalifikovaných pedagogických zamestnancov a neefektívnych vyučovacích postupov a učebných osnov sa systém nedostatočne stará o všetky deti vrátane žiakov so zdravotným postihnutím. Každý tretí 15-ročný žiak nemá základné zručnosti v matematike, čítaní a prírodných vedách a približne polovica žiakov 8. ročníka (12- až 13-ročných) nemá základné digitálne zručnosti. Napriek zlepšeniam dosiahnutým v posledných rokoch približne každý desiaty študent stále predčasne ukončuje vzdelávanie alebo odbornú prípravu, čím sa zvyšuje už aj tak veľký počet nízkokvalifikovaných dospelých. Posilnenie kvality a relevantnosti vzdelávania a odbornej prípravy pre trh práce, najmä posilnením základných zručností študentov a počiatočnej a ďalšej odbornej prípravy učiteľov, ako aj podpora účasti na odbornom vzdelávaní a príprave a vzdelávania nízkokvalifikovaných dospelých sú kľúčom k zlepšeniu slabých výsledkov vzdelávania a zníženiu výrazného nedostatku zručností a nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, a to aj v oblasti STEM a zelenej transformácie.

(30) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada v roku 2025 odporučila, aby členské štáty eurozóny prijali opatrenia na plnenie odporúčania týkajúceho sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2025, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti. V prípade Malty odporúčania 2, 3, 4 a 5 pomáhajú pri plnení prvého odporúčania pre eurozónu týkajúceho sa konkurencieschopnosti, zatiaľ čo odporúčania 4 a 5 napomáhajú plnenie druhého odporúčania pre eurozónu týkajúceho sa odolnosti a odporúčanie 1 pomáha plniť tretie odporúčanie pre eurozónu týkajúce sa makroekonomickej a finančnej stability stanovené v odporúčaní na rok 2025,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Malta v rokoch 2025 a 2026 prijala opatrenia s cieľom:

1. Posilniť celkové výdavky a pripravenosť v oblasti obrany a bezpečnosti a zároveň zabezpečiť udržateľnosť dlhovej služby v súlade so závermi Európskej rady zo 6. marca 2025. Dodržiavať maximálne miery rastu čistých výdavkov, ktoré odporučila Rada 21. januára 2025, s cieľom odstrániť nadmerný deficit. Zrušiť platné podporné opatrenia v oblasti energetiky. Riešiť zostávajúce riziká agresívneho daňového plánovania, zaviesť zrážkovú daň z odchádzajúcich platieb alebo rovnocenné obranné opatrenia a zmeniť pravidlá týkajúce sa spoločností s daňovým sídlom v inej krajine.

2. Vzhľadom na uplatniteľné lehoty na včasné dokončenie reforiem a investícií podľa nariadenia (EÚ) 2021/241 zabezpečiť účinné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU. Urýchliť vykonávanie programov politiky súdržnosti, (EFRR, FST, ESF+, KF) v prípade potreby na základe príležitostí, ktoré ponúka preskúmanie v polovici trvania. V záujme zlepšovania konkurencieschopnosti optimálne využívať nástroje EÚ vrátane príležitostí, ktoré poskytuje Program InvestEU a Platforma strategických technológií pre Európu.

3. Podporovať investície do výskumu a inovácií, a to aj zvýšením verejných investícií do výskumu a vývoja a stimulovaním súkromných investícií do výskumu a vývoja, napríklad prostredníctvom daňových stimulov pre výskum a vývoj.

4. Urýchliť zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov podporou rozsiahlych projektov, ako aj malých investícií do priamej výroby a spotreby energie. Znížiť dopyt po energii prostredníctvom zlepšenia energetickej efektívnosti budov. Znížiť emisie z cestnej dopravy a riešiť dopravné zápchy podporou kvalitnej a efektívnej verejnej dopravy, zvýšením investícií do infraštruktúry aktívnej mobility a odrádzaním od používania automobilov. Postupne zrušiť dotácie na fosílne palivá.

5. Posilniť kvalitu a relevantnosť vzdelávania a odbornej prípravy pre trh práce s cieľom riešiť slabé výsledky vzdelávania, ako aj výrazný nedostatok zručností a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, a to aj v oblasti vedy, technológie, inžinierstva a matematiky (STEM) a zelenej transformácie, najmä podporou základných zručností študentov, počiatočnej a ďalšej odbornej prípravy učiteľov, ako aj podporou účasti na odbornom vzdelávaní a príprave a nízkokvalifikovaných vzdelávaní. Posilniť inkluzívnosť vzdelávania a odbornej prípravy.

V Bruseli 8. júla 2025

Za Radu

predsedníčka

S. LOSE